

KRUT A STŘIH

Autoři: F. Plánička, M. Zajíček, V. Adámek

5.4 Příklady k procvičení

Příklad 1:

Jaký maximální kroucí moment může přenášet prut o průměru $d = 20$ mm a délce 1 m, je-li dovolené napětí ve smyku $\tau_D = 60$ MPa a dovolený úhel vzájemného pootočení koncových průřezů $\varphi_D = 3^\circ$? Modul pružnosti ve smyku uvažujte $G = 0.8 \cdot 10^5$ MPa.

Výsledky: Prut může přenášet maximální kroucí moment 65.8 Nm.

Příklad 2:

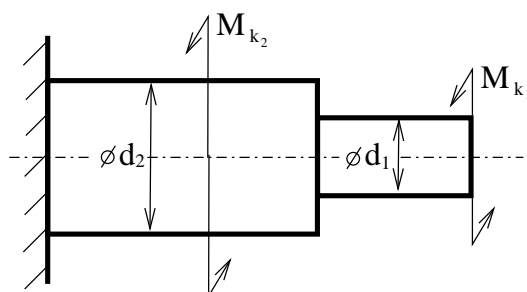
Jaký maximální výkon může přenášet hřídel o průměru $d = 30$ mm při otáčkách $n = 2000$ min⁻¹, je-li dovolené napětí ve smyku $\tau_D = 50$ MPa?

Výsledky: Hřídel může přenést maximální výkon 55.5 kW.

Příklad 3:

Dimenzujte prut na obrázku namáhaný kroucími momenty, přičemž je známo: $M_{k_1} = 0.5M_k$, $M_{k_2} = 2M_k$, $d_2 = 1.5d_1$, $M_k = 25$ kNm, $\tau_D = 80$ MPa.

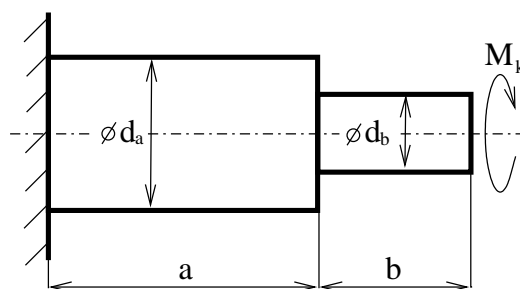
Výsledky: Po zaokrouhlení jsou průměry prutu $d_1 = 106$ mm a $d_2 = 159$ mm.

Příklad 4:

Vypočtete napětí v částech prutu a úhel natočení v místě působícího kroucího momentu, je-li dáno: $M_k = 0.1$ kNm, $G = 80$ GPa, $d_a = 30$ mm, $d_b = 20$ mm, $a = 20$ cm, $b = 5$ cm.

Výsledky: Napětí v části o průměru d_a má velikost 18.9 MPa, v části o průměru d_b pak velikost 63.7 MPa. Velikost úhlu natočení v místě působícího kroucího momentu je 0.41° .

KRUT A STŘIH

Autoři: F. Plánička, M. Zajíček, V. Adámek

Příklad 5:

Proveďte kontrolu spoje s pěti příčnými kolíky mezi dvěma přírubami, viz obrázek, je-li dáno: $M_k = 0.5 \text{ kNm}$, $R = 50 \text{ mm}$, průměr kolíků $d_k = 6 \text{ mm}$, $\tau_{Ds} = 65 \text{ MPa}$.

Výsledky: I za předpokladu, že kolíky přenášejí zatížení stejnoměrně, je v každém kolíku smykové napětí velikosti cca 71 MPa a tudíž pevnostní podmínka splněna není.

